

Regularització pensions d'invalidesa i treball segons l'Article 172 de la Llei de la CASS

Principals resultats de l'Estudi extern i independent

Abast de la Presentació

1. Antecedents

- Article 172 de la Llei de la CASS
- Dates clau

2. Estudi 'forensic' contractat

2.1. Metodologia i Fonts d'informació

- Entrevistes realitzades
- Revisió de documentació

2.2. Resultats i coneixement de la incorrecció

- Operativa
- Coneixement de la incorrecció
 - Àrea de Pensions
 - Comitè de Direcció
 - Consell d'Administració

3. Estudi econòmic

4. Situació actual

1 - Antecedents

1. Antecedents

LA PRESTACIÓ PER INVALIDESA

Què és?

És una prestació econòmica de la **Branca General**

Per què?

Per què existeix una deterioració prematura de l'organisme o un dany a la integritat corporal (**Raó mèdica**) de més del 60% del grau de menyscabament

Per qui?

Per qualsevol assegurat que hagi cotitzat a la CASS i compleixi els requisits particulars de cada prestació.

ART. 172 *Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb el treball*

Què diu?

Art. 172.2

“La pensió d'invalidesa de la persona beneficiària que, a més, és assalariada es redueix en la quantitat necessària per tal que, un cop sumada al complement no contributiu i altres pensions de l'estranger pel mateix concepte, juntament amb el salari que rep, la quantitat resultant no sigui superior al salari global mensual mitjà, revalorat d'acord amb l'IPC, que rebia abans de constatar-se la patologia que ha resultat invalidant”.

Art. 172.3

Equivalent per compte propi

SALARI GLOBAL MENSUAL
MITJÀ
=
BASE DE CàLCUL

Mitjana dels salaris dels 12 mesos anteriors al fet
causant de la invalidesa.

Mitjana dels darrers 12 mesos:
BASE DE CàLCUL

PENSIÓ

+

CNC

+

PENSIÓ
ESTRANGERA

+

SALARI

De la pensió
d'invalidesa

Del complement
no contributiu (si li
correspon)

De pensió
estrangera
d'invalidesa (si té
pensió estrangera)

De salaris

La Base de Càlcul es comunica en la notificació de la concessió de la pensió d'invalidesa

ART. 172 Regularització de la Pensió d'invalidesa

És a dir ...

Cada mes s'ha de calcular si es respecta la següent validació:

Mitjana dels darrers dotze mesos de:



Menor o igual que:

SALARI GLOBAL MENSUAL
MITJÀ
=
BASE DE CÀLCUL (*)

(*) Regularitzada per l'IPC

I si no es compleix, cal regularitzar el CNC i/o Pensió invalidesa

Cronologia dels fets: Dates clau

28 febrer 2023: El Consell d'Administració sol·licita informació a la direcció sobre la regularització de les pensions de Grup 1 arrel de la demanda d'una afiliada on es constata que supera el llindar legal.

30 maig 2023: La direcció exposa al Consell d'Administració un informe preparat internament i el Consell d'Administració demana un complement d'informació. També s'insisteix en que cal prioritzar la realització de la regularització automàtica de les pensions d'invalidesa.

01 juliol 2023: Inici activitat nou director.

24 juliol 2023: La direcció informa al Consell d'Administració que ha començat el projecte per determinar l'abast de la situació i per desenvolupar un procés automatitzat de regularització.

29 agost 2023: La direcció informa que es disposa de la primera valoració feta manualment. La magnitud del que presenta aquesta aproximació ens fa començar a estudiar les diferents opcions a l'hora de:

- Regularitzar les pensions
- Fer les reclamacions de deute corresponents als tres darrers anys
- Tenir en compte el col·lectiu sensible del que es tracta
- Informar a Afers Socials per si cal que participin en el procés.
- Realitzar els canvis informàtics necessaris per tal d'assegurar que el seria automàtic, mensual i auditable

Cronologia dels fets: Dates clau

26 setembre 2023: Es presenta al Consell d'Administració de la CASS un full de ruta per fer la regularització.

- Vista la magnitud del procés i el perfil dels afectats, degut a un error continuat de la CASS, el Consell d'Administració acorda demanar un informe jurídic extern per explorar les possibilitats de regularització progressiva de la pensió i/o condonació del deute legalment possible.
- El Consell d'Administració demana a la direcció un informe intern exhaustiu sobre les causes que han donat lloc a aquesta situació.
- La intervenció delegada emet una opinió contrària a condonar deute i/o fer una regularització progressiva.

Cronologia dels fets: Dates clau

25 Octubre 2023: La direcció presenta al Consell d'Administració les conclusions de l'informe demanat i una programació del desenvolupament per a l'automatització del procés.

- També es presenta al Consell d'Administració l'informe jurídic extern que conclou que legalment no es pot fer cap tipus de regularització progressiva de les pensions ni tampoc una condonació del deute.
- En aquest Consell s'acorda que en els millors terminis s'implementi un procés d'automatització de les regularitzacions de les pensions, i la notificació i corresponent regularització i reclamació del deute dels pensionistes afectats.
- El Consell també acorda la contractació d'una empresa independent externa per tal que faci un estudi 'forensic' sobre tota aquesta situació.
- Acord per a la contractació del 'forensic' (25 octubre 2023)
- Recepció de les ofertes (Desembre 2023)
- Adjudicació de l'estudi (30 Gener 2024)

28 novembre 2023: Es presenta el cronograma de la regularització i procés d'automatització. La direcció informa que s'està treballant per fer la regularització amb el pagament del febrer 24, atenent a que informàticament no és possible garantir la seguretat del procés abans d'aquesta data.

2. Estudi 'forensic' contractat

2.1. Metodologia i fonts d'informació

2.1. Metodologia i fonts d'informació

Estudi Extern i Independent “Forensic” realitzat per Deloitte

Objectiu:

La CASS sol·licita la realització d'una investigació forense sobre el Control de les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball, amb l'objectiu d'identificar **si l'operativa relativa a les mateixes ha estat correcte** (és a dir, si es liquidaven d'acord amb el disposat a l'article 172 de la Llei de la CASS), així com **l'eventual coneixement del seu funcionament per part dels responsables de la CASS** i les actuacions que s'haurien dut a terme per a corregir-la.

Entrevistes àrea de Pensions i Convenis Internacionals (18 entrevistes a 13 empleats)

Càrrec	Data
	06/02/2024
Cap de Pensions i Convenis Internacionals	16/02/2024
	21/02/2024
Director d'Atenció al Públic, Pensions i Convenis	06/02/2024
	16/02/2024
	21/02/2024
Tècnic de Pensions	13/02/2024
	21/02/2024
Extècnic de Pensions	13/02/2024
Excap de Pensions i Convenis Internacionals	13/02/2024
	20/02/2024
Tècnic de Pensions	14/02/2024
Tècnic de Pensions	14/02/2024
Tècnic de Pensions	14/02/2024
Tècnic de Convenis Internacionals	14/02/2024
Extècnic de Convenis Internacionals	14/02/2024
Extècnic de Pensions	14/02/2024
Exempleat de Convenis Internacionals	14/02/2024
Exempleada d'Atenció al Públic	14/02/2024

Entrevistes CODIR i caps d'àrea (14 entrevistes a 10 empleats)

Càrrec	Data
Director General	06/02/2024
	16/02/2024
Cap de Gabinet Jurídic	06/02/2024
	20/02/2024
Director de Sistemes d'Informació	06/02/2024
	15/02/2024
Director de Prestacions	13/02/2024
Directora d'Administració i Finances	13/02/2024
	22/02/2024
Cap de Gestió de Persones	14/02/2024
Exdirectora General	14/02/2024
Cap de Compliment Normatiu i Control Intern	15/02/2024
Cap de Desenvolupament	19/02/2024
Cap d'Oficina de Projectes i Qualitat	19/02/2024

Entrevistes membres i exmembres Consell d'Administració (12 entrevistes a 11 consellers o exconsellers)

Càrrec	Data
President del Consell d'Administració	06/02/2024
Conseller	07/02/2024
Conseller	07/02/2024
Consellera	07/02/2024
Consellera	07/02/2024
Consellera	07/02/2024
Conseller	07/02/2024
Expresidenta del Consell d'Administració	15/02/2024
Consellera	15/02/2024
Expresident del Consell d'Administració	16/02/2024
Expresident del Consell d'Administració	26/02/2024

Revisió de documentació:

- Revisió de les actes del CODIR (comitè de direcció) del període 2017-2023.
- Revisió de les actes del Consell d'Administració del període 2016-2023.
- Revisió de les presentacions realitzades per l'àrea de Pensions i Convenis Internacionals a Direcció General i al Consell d'Administració
- Revisió de l'informe *sobre les causes que han portat a la situació actual sobre els controls de les pensions de invalidesa amb els salaris (Article 172)*” elaborat per la Direcció General de la CASS (octubre 2023).
- Revisió d'altra documentació suport de l'activitat i dels controls relatius a l'àrea de Pensions i Convenis Internacionals.
- Revisió d'altra documentació suport identificada durant el curs de la investigació.

2.2. Resultats de l'estudi 'forensic' i coneixement de la incorrecció

2.2. Resultats de l'estudi 'forensic' i coneixement de la incorrecció

Operativa:

Revisió dels procediments relatius a les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball entre 2016 i 2023:

- Resolució inicial de la Pensió d'Invalidesa Compatible amb el Treball.
- No es realitzaven regularitzacions ni automàtiques ni sistemàtiques a excepció de:
 - La variació en l'import de la pensió derivada de l'evolució dels preus (IPC).
 - La suspensió de la pensió en cas de canvi en les condicions de la invalidesa, consecució de l'edat de 65 anys o defunció del pensionista.

Aquestes suspensions no estan automatitzades, però hi ha una sistemàtica per a la identificació.

No obstant, l'any 2021 es va dur a terme un control de forma manual i en una setmana, es va procedir a la revisió de 525 Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball (pensionistes amb una relació laboral a Andorra), detectant possibles incidències en 105 casos (20% del casos analitzats).

Únicament es va procedir a la suspensió de 34 Pensions.

Operativa:

No es disposa de traçabilitat per a vincular inequívocament la selecció de les 34 pensions finals ni si les restants corresponien a imports incorrectament liquidats.

A la resta d'anys del període 2016-2023 no es van realitzar controls (ni entre 2016 i 2020, ni els anys 2022 i 2023).

- Els anys 2022 i 2023 es van realitzar 6 i 3 regularitzacions (durant la revisió d'un expedient per qualsevol altre causa, es va identificar que l'import de la pensió sobrepassava el seu límit). **No hi ha suport documental del procés que va donar lloc a aquestes regularitzacions específiques.**
- També s'ha regularitzat una pensió a sol·licitud del propi pensionista el desembre de 2022

Per tant, **l'operativa no permetia assegurar que les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball no superessin el límit disposat a l'article 172 de la Llei de la CASS.**

Anteriorment a 2016, no es feia un control automàtic ni sistemàtic, però es feien alguns controls manuals puntuals. No es disposa de documentació suport dels controls realitzats. (Existència de 3 sentències l'any 2011 i a una sentència de l'any 1998).

Coneixement de la incorrecció de l'operativa per part dels responsables de l'Àrea de Pensions

Alguns motius pels quals, no es duia a terme un control automàtic ni sistemàtic, son els següents:

- **L'operativa es venia realitzant d'aquesta forma anteriorment a 2016**
- **No han existint històricament procediments escrits** específics relatius a l'operativa.
- **Dificultat o falta de prioritació per part de Sistemes d'Informació per tal d'establir un sistema automàtic per a la regularització.** Aquesta s'hauria vist afectada per:
 - Canvis legislatius: Llei de la CASS, IRPF, ERTOS, pressupostos, compte propi, via preferent, etc.
 - Desenvolupament d'un nou sistema informàtic que pretenia substituir el sistema actual (projecte Oxigen).
- **Falta de mitjans humans per dur a terme, de forma manual, la regularització juntament amb la resta de controls de l'àrea,** i prioritació d'utilitzar els recursos disponibles per la resolució d'expedients (especialment entre 2016 i 2020 per l'acumulació d'expedients i la necessitat de reduir els terminis de resposta).
- **Desconeixement de la magnitud** que suposava la incorrecció (nombre i import de les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball que sobrepassaven el límit de l'article 172).

→ **Del resultat del control realitzat el 2021 es desprendria aproximadament la magnitud d'aquell any.**

En aquest sentit, els controls es van documentar amb notes manuals (105 de 525) i un Excel on es posen de manifest les nombroses incidències detallades

Coneixement de la incorrecció de l'operativa per part dels directius del Comitè de Direcció (CODIR)

A les actes del CODIR de 2017 a 2023 no consten referències a la incorrecció de l'operativa, ni tampoc a les presentacions a Direcció General.

En relació a les presentacions sobre l'àrea de Pensions i Convenis Internacionals davant la Direcció General:

- A les presentacions de 2018: Es troben referències a acumulació d'expedients i retards en la resolució, manualitats i objectius d'automatització, tasques realitzades i necessitat de contractar.
- En les mateixes no s'especifica l'objectiu de realitzar controls ni es dona informació relativa a la incorrecció de l'operativa.
- La presentació a Direcció General de març de 2021 és específica sobre el control de pensions, però en la mateixa no es destaca de cap forma la importància del control de l'article 172 per sobre de la resta.

Coneixement de la incorrecció de l'operativa per part dels directius del Comitè de Direcció (CODIR)

En relació a les presentacions a Direcció General de 2022, **es detallen els resultats dels controls de 2021, indicant la suspensió de 34 pensions i l'import mensual i anual suspès.**

Però no es constata una problemàtica generalitzada com la que es desprèn dels controls manualment realitzats.

Així mateix, es proposa **realitzar controls sobre entre un 1% i un 3% de les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball l'any 2022 però no s'hauria transmès un increment del risc del control.**

En el marc del treball també s'han posat de manifest diverses interlocucions amb l'anterior Direcció General en relació a aspectes relatius al control de les Pensions d'Invalidesa Compatibles amb el Treball:

- Auditoria realitzada per MNCOSS (Seguretat Social Francesa) el 2013. D'acord amb les manifestacions de l'antiga Directora General, **no recordava que es concretes menció específica a problemàtica en relació amb l'article 172.**

Al document d'avaluació o seguiment de les 48 mesures proposades a l'auditoria de MNCOSS es fa menció en la mesura 38 que caldria automatitzar, en coordinació amb el Departament de Sistemes d'Informació determinades operacions i controls del procés de pensions. Sobretot

- Fitxa resum de l'import de les cotitzacions per pensions abonades en un pagament únic.
- Controls relatius al compliment dels llindars d'acumulació de rendes (Art. 172 de la Llei de 2008)

Coneixement de la incorrecció de l'operativa per part del Consell d'Administració de la CASS

Els actuals membres del Consell d'Administració i expresidents entrevistats manifesten no conèixer el funcionament de l'operativa fins l'agost o fins el moment que es va fer públic (expresidents), i no consta a les actes del Consell d'Administració informació que permetés el coneixement de l'operativa per part d'aquests abans d'aquestes dates.

Concretament, a les actes del Consell d'Administració, les principals referències a l'àrea de Pensions i Convenis Internacionals són:

- Les presentacions de 2018 al Consell d'Administració sobre l'activitat de l'àrea comentades anteriorment, en les que no s'especifica l'objectiu de realitzar controls ni es dona informació relativa a la incorrecció de l'operativa.
- Diverses mencions a contractació de personal per l'àrea de pensions destacant la nota de 19 de juny de 2018 en la qual s'argumenta la necessitat de contractar personal per tal d'eixugar el retard acumulat per l'increment d'activitat i problemes de baixes laborals. Sense menció a controls ni a incorrecció de l'operativa.
- Les notes d'abril i maig de 2023 realitzades per l'àrea de Pensions i Convenis Internacionals, que fan referència a les regularitzacions realitzades el anys 2021, 2022 i 2023, **sense detallar els motius o procediments que van portar a la selecció d'aquestes ni especificar la falta de procediment automàtic o sistemàtic**, i indicant que reclamar el deute implica un increment dels processos manuals.

3. Estudi econòmic

3. Estudi econòmic

Pensionistes afectats per
l'article 172

Deute a no reclamar segons
Llei Pressupost 2024

Inici càlcul 03/2021

Mes	Any	Pensionistes afectats	Import de les pensions pagades de més
03	2021	165	25.357,53
04	2021	169	26.109,27
05	2021	168	27.300,75
06	2021	171	27.402,95
07	2021	159	24.579,78
08	2021	159	23.669,43
09	2021	162	25.367,93
10	2021	168	26.010,11
11	2021	169	27.841,02
12	2021	174	28.121,31
01	2022	140	21.691,78
02	2022	146	23.806,62
03	2022	159	25.465,58
04	2022	164	25.879,82
05	2022	167	28.122,67
06	2022	170	29.106,48
07	2022	182	31.069,06
08	2022	185	32.893,29
09	2022	186	33.742,42
10	2022	191	35.503,70
11	2022	193	36.281,91
12	2022	201	36.545,13
01	2023	118	22.350,64
02	2023	131	24.757,18
03	2023	146	25.939,23
04	2023	158	27.235,04
05	2023	166	28.511,82
06	2023	174	30.675,79
07	2023	181	31.385,53
08	2023	189	33.713,17
09	2023	194	36.744,60
10	2023	197	38.286,47
11	2023	201	39.792,13
12	2023	200	40.181,44
01	2024	165	29.941,25
02	2024	171	34.227,46
TOTAL			1.065.610,29

3. Estudi econòmic

Any	Total pensionistes inv. Compatible treball	Pensionistes afectats	% afectats	Excés pagament
1970	4	0	0,0%	0,00
1971	8	1	12,5%	48,30
1972	12	4	33,3%	357,66
1973	15	6	40,0%	667,09
1974	23	8	34,8%	1.198,62
1975	28	11	39,3%	1.804,85
1976	32	10	31,3%	1.746,10
1977	43	10	23,3%	2.401,98
1978	47	12	25,5%	4.067,64
1979	52	14	26,9%	6.402,14
1980	60	15	25,0%	9.327,12
1981	68	15	22,1%	11.017,99
1982	75	13	17,3%	12.474,30
1983	99	15	15,2%	13.912,21
1984	121	20	16,5%	16.808,57
1985	137	25	18,2%	26.437,54
1986	139	33	23,7%	32.013,29
1987	150	38	25,3%	43.268,43
1988	163	48	29,4%	59.002,20
1989	170	51	30,0%	68.214,19
1990	167	45	26,9%	74.899,59
1991	163	48	29,4%	86.055,32
1992	163	45	27,6%	92.631,09
1993	183	46	25,1%	85.192,87
1994	191	44	23,0%	81.506,82
1995	209	37	17,7%	72.297,54
1996	236	36	15,3%	68.592,16
1997	266	45	16,9%	74.507,24

Any	Total pensionistes inv. Compatible treball	Pensionistes afectats	% afectats	Excés pagament
1998	277	45	16,2%	75.012,10
1999	283	52	18,4%	81.106,06
2000	324	57	17,6%	83.107,09
2001	325	60	18,5%	93.212,56
2002	357	64	17,9%	100.164,11
2003	398	83	20,9%	131.344,54
2004	430	96	22,3%	175.241,39
2005	455	111	24,4%	178.197,46
2006	491	116	23,6%	163.671,02
2007	516	106	20,5%	185.408,73
2008	509	90	17,7%	142.093,50
2009	542	87	16,1%	151.818,42
2010	683	138	20,2%	199.527,04
2011	836	176	21,1%	176.412,53
2012	907	132	14,6%	116.797,33
2013	1.008	125	12,4%	126.873,42
2014	1.153	160	13,9%	165.699,52
2015	1.208	187	15,5%	210.960,40
2016	1.212	186	15,3%	216.620,01
2017	1.251	199	15,9%	201.002,69
2018	1.243	192	15,4%	245.872,03
2019	1.277	245	19,2%	347.171,29
2020	1.271	259	20,4%	369.081,56
2021	1.267	257	20,3%	311.147,54
2022	1.235	246	19,9%	358.794,17
2023	1.206	250	20,7%	377.980,14
2024	1.093	175	16,0%	62.270,58
Total				5.993.440,08

4. Situació actual

4. Situació actual

Al mes de març ja s'han fet totes les regularitzacions de les pensions d'invalidesa segons els que s'especifica a l'article 171.

- S'han regularitzat 188 pensions d'invalidesa per un import total de 49.671 EUR
- S'han rebut 11 al·legacions que s'han gestionat i contestat adequadament.
- S'està revisant que el sistema ja actuï correctament per la resta de mesos.
- Es procedirà a la revisió individual de totes les regularitzacions fetes en els darrers 3 anys tal i com s'indica en la disposició transitòria aprovada en la Llei de Pressupostos del 2024. S'ha contactat amb les persones afectades per tal d'avisar-les d'aquesta opció.

A partir del resultat de l'estudi 'forensic' i de la situació actual de la organització de la CASS, s'està adaptant l'organigrama de forma que es pugui millora la seva gestió:

- Canvis de responsabilitats
- Detecció de mancances de personal imprescindibles per una millor gestió. Per no disposar de pressupost al 2024, cal esperar a l'aprovació del 2025 i posteriors concursos interns i externs.
- Contractació de suport extern per revisar tots els procediments interns i feines que es poden externalitzar.

Moltes gràcies

Regularització pensions d'invalidesa i treball segons l'Article 172 de la Llei de la CASS

Principals resultats de l'Estudi extern i independent